

ПОЛІТИКА І МОРАЛЬ В «РУСЬКІЙ ПРАВДІ» Я. МУДРОГО І «ПОУЧЕННІ» В. МОНОМАХА.

Актуальність теми. Починаючи з ХХ століття українська нація почала активно вивчати свою історію, зокрема такі рукописи як "Руська правда" Ярослава Мудрого і "Поучення" Володимира Мономаха, які стали першими правилами(конституцією) для народу, яких потрібно було дотримуватись.

Мета дослідження полягає у розкритті особистостей цих рукописів.

Об'єкт дослідження: Політика і мораль в "Руській правді" Ярослава Мудрого і "Поученні" Володимира Мономаха.

Предмет дослідження: перша конституція Київської Русі.

Наукова новизна полягає в тому, що отримано нові знання щодо першої конституції України.

"Руська правда"-це перший писаний слов'янською мовою кодекс законів авторства Ярослава Мудрого(1019-1054), широка редакція почалась в ХІІ ст. Закони Ярослава високо цінували людське життя, честь, осуджували вбивць, злодіїв. За насильницькі дії випишували штраф який відправлявся в казну. Смертної кари не було, конституція захищала власність, за певних умов навіть виправдовувалось убивство. "Руська правда" регулювала також відносини між людьми, стосунки між членами сім'ї. Вважається, що ці закони були більш гуманнішими, ніж сучасне законодавство. Також заборонили криваву пошту, що фігувала в "Правді Ярослава". Наближений до князя Ярослава Мудрого митрополит Іларіон у своєму творі "Слово про закон і благодать" під законом розумів Старий Заповіт, а під істиною-Новий. "Закон- це певна зовнішня настанова, що регулює примусовими методами діяльність людей на час до досягнення ними істини. Істина є певним внутрішнім контролером людської діяльності з волею Божею. З часом закон змінюється благодаттю, в одночас закон не протистоїть істинні, його дотримання є шляхом до досягнення благодаті а разом з нею-свободи". Іларіон висловлює свої симпатії до монархії як форми державного правління.

Володимир Мономах-великий князь київський, Якому вдалось на короткий час зібрати землі Русі під єдиним началом перед її остаточним розпадом на окремі князівства, він створив "Почання" яке написано у формі заповіту. В автобіографічній частині подається ідеалізована картина державної діяльності та ідеальний образ князя, Який має керувати християнськими заповідями, моральними нормами, і принципами. Також Твір містить практичні вказівки щодо управління державою, народом, а ще правила поведінки в типових ситуаціях, зокрема під час війни. За політичними традиціями слов'янства князь був також суддею, тому Мономах звертає особливу увагу на дотримання закону і принципів серед народу. У першій частині повчання автор упирався на Святе Письмо та писання отців церкви. Він говорив "Боже терпить усі наші гріхи і дає можливість за допомогою каяття, сліз і молитви одержати над ними перемогу і позбутися їх". Дає також докази божої всемогутності діла якого-місяць, темрява, риби, людина, створені у його подобах і обличах. Закликав молитися навіть коли немає іншого діла.

У другій частині Мономах говорить про обов'язки щодо ближнього наказує допомагати бідним брати в опіку вдовиць і сиріт. Забороняє карати смертю:"Ні невинного, ні винного не вибирайте і не кажіть убивати". Велить додержуватись присяги, шанувати старшин, ченців, священників застерігатися лінощів і викинути гордість із серця.

Своїм синам Володимир Мономах наказує самим виконувати обов'язки на війні, слідкувати з всім, не покладаючись ні на кого. Дає настанови, де закликає шанувати гостей з якої сторони вони б не прийшли.

Жінку потрібну любити але не давати їй влади над собою. Автор закінчує свої вказівки словами:"що вмієте, того не забувайте, а чого не вмієте того вчіться...І нехай сонце не застгає вас у постелі..."

Народ Київської Русі вважали зрілим, оскільки в ньому розвивалась демократія. Загалом у демократизації суб'єкти політичного процесу вбачають мету, умову, ефективний

засіб оновлення суспільного життя, гарантію незворотності цього процесу. Проблема демократії та її роль в суспільно-політичному житті є однією з головних у політології, її розглядали ще з античних часів як ознаку цивілізованості суспільства. Термін “демократія” має грецькі корені і означає народовладдя. Відповідно до цього демократія і визначається як державний лад що ґрунтується на владі народу і гарантує залучення громадян до прийняття політичних рішень. Отже, ці твори навчають нас в основному моралі і ця мораль проявляється у тому, що вони закликають нас любити Батьківщину, сім'ю, жінку, захищати їх вірити у Бога молитись йому творити добро, дотримуватися його заповідей тощо. Та нажаль не всім творам старо-української літератури судилося дійти до наших часів. Те, що дійшло до нас – це тільки одна частина давньої творчості. Багато давніх рукописів утрапилося в часи татарського лихоліття, в добу першої Руїни. Разом із занепадом монастирств, у яких головним чином процвітала літературна праця, й де в основному збереглися книги, втрапилося також багато давнього письменства. Все ж таки те, що дійшло до нас, є свідомством розмаху, творчої сили і таланту давніх письменників.

Список використаних джерел:

1. Піча В.М., Н.М.Хома “Політологія” конспект лекцій четверте видання, стереотипне Львів-2010.
- 2..Свідерський Ю.Ю, Т.В.Ладиченко,Н.ю.Романишин «Історія України 7”
3. Гончарук – Чолач Т., Джугла Н. Особливості української ментальності як основа національної самоідентифікації. / Т. Гончарук – Чолач , Н. Джугла / [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://library.tneu.edu.ua/images/stories/praci_vukladachiv